

Omvårdnad

Omvårdnad utgör huvudområde i sjuksköterskeutbildningen och är både ett verksamhets- och forskningsområde. Inom forskningsområdet omvårdnad utvecklas kunskap om hur hälsa främjas och bevaras, upprätthålls och återvinns samt om möjligheter att leva ett gott liv trots sjukdom och funktionshinder. Forskning inom omvårdnad berör, i ett livscykelperspektiv, såväl patient som närstående och innefattar fysiska, psykiska, sociala, andliga och kulturella aspekter. Omvårdnad vilar på en humanvetenskaplig grund och människan betraktas i ett helhetsperspektiv och som en del av det samhälle hon lever i. Både kvalitativa och kvantitativa metoder används i omvårdnadsforskning för att öka förståelsen för olika dimensioner av vårdandet. Omvårdnad som verksamhetsområde utgår från individuella behov relaterade till hälsa. Syftet är att i samverkan med patient och närstående, om så är möjligt, planera och genomföra omvårdnadsåtgärder för att förebygga ohälsa, förbättra hälsa eller lindra lidande. För att möjliggöra dessa intentioner behöver sjuksköterskan ha goda kunskaper inom etik samt förmåga att förena vetenskaplig evidens med patientens och närståendes behov och upplevelser. Hälsöfrämjande och förebyggande arbete är centralt i omvårdnadsarbete genom personinriktade insatser, såsom hälsovägledning och preventiva insatser.

Högskolans profil

Högskolan i Halmstad (HH) har en flervetenskaplig profil som bygger på kunskaps- och kompetensmässig samverkan mellan tre styrkeområden; verksamhet, produkter och

livskvalitet. Ämnet omvårdnad hör hemma inom styrkeområdet Livskvalitet. Det förhållningssätt som genomsyrar all utbildning och forskning vid lärosätet skall präglas av samverkan, innovation och välbefinnande.

Samverkan

I utbildning och forskning inom ämnesområdet omvårdnad sker samverkan främst med hälso- och Sjukvården och den kommunala vården men även med andra aktörer som exempelvis privata vårdaktörer och patientorganisationer. Samverkan inom forskningen sker i form av avtal med andra lärosäten, forskningsinstitut och regioner. Samverkan med olika samhällsaktörer är av stor betydelse för att utveckla kunskap som kan relateras till den verksamhet som studenten efter utbildningens slut kommer att vara yrkesverksam i. Ett gränsöverskridande samarbete inom och mellan våra styrkeområden på högskolan pågår, men behöver utvecklas vidare.

Innovation

Högskolan i Halmstad är känd för att vara ett lärosäte där det pågår innovation och entreprenörskap. Det kan å ena sidan handla om att skapa innovationer såsom produkter, tjänster och processer, å andra sidan om att agera innovationsdrivande, dvs att odla en kultur eller miljö som möjliggör att nya innovationer kommer fram. Innovation förknippas kanske vanligtvis med ny teknik, nya produkter och produktutveckling men handlar också om nya tjänster, processer och arbetssätt. Inom omvårdnad diskuteras innovation främst som utveckling av nya idéer och arbetssätt inom hälso- och sjukvården. Exempelvis behövs innovationer som gör det möjligt att leverera tjänster med ökad kvalitet och effektivitet till en alltmer åldrande befolkning.

Välbefinnande

Välbefinnande, det tredje förhållningssättet som eftersträvas i all utbildning och forskning,

gynnas av en väl utvecklad student- och personalvård. Inom omvårdnad är detta av särskilt stor vikt eftersom det förhållningssätt som lärare ger uttryck för i sin samverkan med studenter har stor betydelse för hur studenter i sin tur förhåller sig till berörda personer i unika omvårdnadssituationer. En god personalvård på högskolan kan således bidra till välbefinnande hos såväl lärare som studenter och i förlängningen även hos patienter inom hälso- och sjukvården.

Hälsa och livsstil

Hälsa och livsstil är ett tydligt kunskapsområde på HH, väl integrerat i existerande utbildningar och central i den forskning som produceras vid lärosätet. Vid HH finns ett mastersprogram i Hälsa och livsstil med omvårdnad som huvudområde. Tanken är att detta mastersprogram i framtiden ska öppna upp för flera huvudområden och att studenter från olika ämnesområden ska ges möjlighet att läsa ett antal av programmets kurser gemensamt, men examineras inom det egna huvudområdet. Området hälsa och livsstil tillhör styrkeområdet livskvalitet och innefattar idag inriktningarna omvårdnad, handikappvetenskap och idrottspsykologi. Högskolan har ansökt om att få examinationsrätt på forskarnivå inom området Hälsa och livsstil med ovanstående inriktningar.

Hälsa

Hälsa är ett mångfacetterat begrepp och innebörden av begreppet varierar mellan individer, grupper och kulturer liksom i tid och rum samt beroende på vilket perspektiv man antar. I linje med WHO:s definition, som vi anammar, handlar hälsa om fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande, där människan upplever en känsla av sammanhang. Hälsa är med detta synsätt ett positivt begrepp som fokuserar såväl sociala och personliga resurser som fysisk kapacitet och är därmed en ovärderlig tillgång för mänskligt liv och social utveckling. I detta synsätt är hälsa relaterat till både individuella och samhällsliga faktorer. Hur människan upplever hälsa respektive ohälsa bestäms inte bara av förekomst

av sjukdom utan är också relaterat till psykologiska, sociala, kulturella och existentiella faktorer.

Strukturella faktorer som till exempel socioekonomiska förhållanden och miljöfaktorer har betydelse för individers och grupper hälsa/ohälsa. Exempel på andra levnadsvillkorsrelaterade hälsfaktorer är utbildning, sociala relationer och makt/inflytande.

Livsstil

Livsstil är ett multidisciplinärt begrepp som är användbart när man talar om en kombination av levnadsvanor, livsvillkor och levnadsförhållanden. Ibland används begreppet livsstil när det egentligen är en individs levnadsvanor som avses. Vid förebyggande åtgärder fokuseras vanligtvis levnadsvanor som har samband med kost, fysisk aktivitet, alkohol, tobak, sömn och sexualitet. Levnadsvanor handlar således om beteende i vardagliga situationer som individen själv till viss del kan påverka. Det är dock viktigt att vara medveten om att levnadsvanor påverkas av livsvillkor och levnadsförhållanden.

Livsvillkor avser makronivån såsom socioekonomisk bakgrund och det samhällssystem individen lever i och levnadsförhållanden den miljö i vilken människor lever och verkar. Exempel på komponenter i levnadsförhållanden är boendemiljö, arbetsmiljö, psykosocial miljö och materiell standard. Vår definition av livsstil innefattar således såväl vad individer eller grupper utsätts för av sin omgivning samt vad de själva väljer att göra utifrån sina givna förutsättningar (Socialstyrelsen).

Delaktighet

Delaktighet är ett begrepp som har relevans när man talar om hälsa och livsstil och kan definieras som ”en persons engagemang i en livssituation” (WHO). Personens möjlighet till delaktighet i förändringsprocesser är centralt i konstituerandet av såväl hälsa som livsstil. På individuell nivå är personens förutsättningar och förmåga liksom vilja avgörande för delaktighet medan det omgivningsrelaterade handlar om faktorer som tillgänglighet och bemötande. Delaktighet är en nödvändig förutsättning för personcentrerad vård och sjuksköterskan måste identifiera personens behov och styrkor för att utifrån denna kunskap kunna stödja honom eller henne att ta beslut rörande den egna

hälsan och livsstilen. I delaktighet ingår faktorer som lärande, kommunikation och relation. Bristande delaktighet riskerar att bidra till ohälsa och begränsa möjligheterna till val av livsstil.